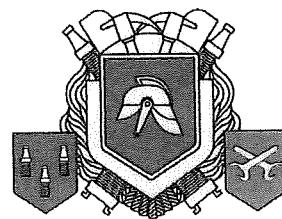

Het duikteam van de brandweer Abcoude.

Op 1 april 2008 werd het duikteam van de brandweer van de gemeente Abcoude opgeheven. Na een periode van bijna 26 jaar duiken bij onze brandweer, kwam er een einde aan deze roemruchte afdeling.

Het regionaal bestuur van de brandweer en de betrokken gemeentebesturen kwamen tot de conclusie dat er geen toekomst meer was voor deze specialisatie bij de brandweer omdat er geen duikers genoeg meer waren om dag en nacht paraat te kunnen staan. De taak werd overgenomen door de duikteams van Maarssen en De Ronde Venen.

Eén van de mannen van het eerste uur, Anton Schrikenberg, heeft hierover voor kleine kring een interessant verhaal opgeschreven.

Wij zijn van mening dat dit in bredere kring aandacht verdient. Onderstaand treft u het verhaal aan van Anton. Zijn stuk is langer, omdat er een flink aantal interviews met leden van het duikteam zijn opgenomen. Deze hebben wij helaas niet kunnen opnemen omdat we dan onze Angstelkroniek dubbeldik hadden moeten maken.

Het verhaal van Anton.

Ik vind dat het bijna 26 jaar brandweerdijken

in de gemeente en vaak ook buiten de gemeente Abcoude niet zomaar in de archieven kan verdwijnen.

Daarom deze verzameling van allerlei wetenswaardigheden over wat het duiken nu eigenlijk ingehouden heeft bij de brandweer van onze gemeente.

Oprichting van het brandweerdruikersteam.

Ergens in het najaar van 1979 werd er een Japanse man vermist. Hij had een auto gehuurd in Amsterdam.

Een schipper meldde bij de Rijkspolitie, dat hij in het riviertje de Holendrecht nabij het viaduct over de A2 bij Abcoude tegen iets was aangevaren dat onderwater lag. De oppervachtmeester van de Rijkspolitie heeft toen gezorgd dat het "iets", (het bleek de gehuurde auto te zijn), uit het water werd gehaald. De gehuurde auto was leeg! Dan moest waarschijnlijk de vermiste man daar ergens in het water liggen.

Links: Hier begon het in de Holendrecht, bij de kruising met de A2

Auteur Anton Schrikenberg in zijn element.

De politie ging ter plaatse dreggen. Niet zo handig, want met de haak kun je iemand lelijk verwonden. Het dreggen had geen resultaat.

Dezelfde politie heeft toen Piet Dierx, toenmalig ambtenaar in Abcoude en Nigtevecht, tevens brandweerman, benaderd en vroeg hem om raad. Omdat Abcoude zijn persluchtflessen niet zelf kon vullen ging Piet Dierx regelmatig naar de brandweer van Bussum om ze daar te laten vullen. Daar werkte een zekere Piet Bulthuis die veel kontakten bij de marine had en daar bij de beroepsbrandweer werkte. Hij had een aantal duikers onder zich vanuit de Gooien Vechtstreek en dat wist Piet Dierx. Daarom belde de ene Piet, na enige uitleg en toestemming van de opperwachtmeester en de burgemeester van Abcoude, naar de andere Piet met de vraag om met een aantal duikers naar Abcoude te komen.

“De persoon is vermoedelijk wel verdronken na een tijd onderwater te hebben gelegen” zei Piet Bulthuis stoïcijns “wij komen vanavond om 19.00 uur naar Abcoude, zorg jij maar voor een goede opvang en licht ter plaatse”, antwoordde hij.

Zo gezegd zo gedaan. Piet Bulthuis kwam met vijfendertig !!! duikers uit Loenen, Nederhorst den Berg, Vreeland, Bussum, Hilversum en Soest gewapend met een platte boot. Met z'n allen in het water en na drie pogingen onder water, werd het slachtoffer gevonden.

De lichten gingen uit omdat Piet Bulthuis elke duiker geleerd had om een slachtoffer nooit in het gezicht te kijken.

Het gevonden slachtoffer werd met eerbied op de platte boot gelegd en vervoerd richting het huis van de familie van Lookeren. Vandaar met een lijkwagen naar Maria-oord in Vinkeveen gebracht. Het bleek de vermiste man te zijn met een gaatje in zijn hoofd. Vermoedelijk door de dreg.

Enige tijd later zaten een aantal leden van het korps Abcoude na te praten over dit ongeval en vroegen zich af, of het nu niet tijd werd dat Abcoude ook duikers moest gaan krijgen bij de brandweer.

In overleg met de korpsleiding, B en W van Abcoude en Piet Bulthuis is toen besloten duikers op te gaan leiden voor het korps Abcoude. Allereerst moest er een soort proefzwemmen afgenomen worden door Piet Bulthuis. Hij wilde weten of Piet Dierx, Peter Albers en Ad Verbree wel geschikt waren om brandweerdruiker te worden. Na zijn goedkeuring is besloten met de toen tweejarige opleiding te gaan starten en wel op 1 oktober 1979.

Na een seizoen binnenwater en een seizoen buitenwater-opleiding bleven er van de achtentwintig cursisten uiteindelijk maar twaalf over. Het examen was op 4 juni 1982. De drie cursisten uit Abcoude waren geslaagd.

Op die datum begon dus officieel het “brandweerdruiken” binnen het brandweerkorps van de gemeente Abcoude.

Op 1 oktober 1979 startte men met de duikopleiding in Huizen onder leiding van Piet Bulthuis. Hij was een strenge cursusleider. Niet iedereen is geschikt om duiker te worden. Wie na een proefduik in het zwembad proes-tend bovenkomt en niet goed kan zwemmen is vaak niet de meest geschikte om tot duiker opgeleid te worden. Uiteraard hangt dat niet af van één keer, maar het geeft wel een beeld. Met Piet Bulthuis viel niet te spotten. Hij was ook open en direct.

Bovendien is goed kunnen duiken niet het enige criterium. Het moet "tussen de oren" ook kloppen. Het is om de doolie dood geen lolletje, als je in het meestal koude, donkere water naar een slachtoffer of iets anders moet zoeken. Onder water ben je voor een groot deel alléén. Communicatie is er wel, maar beperkt.

Het blijft een erg moeilijk moment om met een slachtoffer geconfronteerd te worden, al dan niet overleden.

Daar moet je tegen kunnen. Er zijn duikers die na een dergelijke confrontatie besluiten te stoppen als duiker.

Duikers zijn ook mensen en elke collega be-grijpt een dergelijk besluit.

De opleiding in het zwembad is speciaal geba-seerd op het vertrouwd raken met je duikappa-ratuur en je lichamelijke conditie. Het resultaat van de oefeningen worden tegenwoordig door middel van tussentijdse toetsen en oefenkaar-ten bijgehouden en is bepalend of er wel of niet examen gedaan mag worden. Voorheen was het examen het enige criterium om als brandweerduiker te kunnen meedraaien. De buitenwater cursus is moeilijker omdat er dan in het open water gedoken moet worden waar men geen zicht heeft, en alles op de tast moet doen.

Vroeger dook men in een zogenaamde "natpak". Dit was een op maat duikpak gemaakt. Wan-neer een duiker te water ging, kwam er een laagje koud water tussen het lichaam en het duikpak. Dit water werd verwarmd door het lichaam. Dat duurde ongeveer 30 seconden. Tegenwoordig mag dit niet meer vanwege het vervuilde water dat nogal eens wordt aange-troffen. Een brandweerduiker duikt vandaag de dag met een zogenaamd droogpak. Een dergelijk pak trekt men over de kleren aan met een daarbij horend onderpak tegen de kou. Je wordt dus niet meer nat en minder snel koud

Geen vogelgelaatmaser maar volgelaatmasker.

onderwater. Samen met het droogpak kwam ook het volgelaatmasker. Dit is een duikmasker dat het gehele gezicht bedekt om aanrakingen met vervuild water tegen te gaan. Niet lang daarna kwam er ook nog een aansluiting aan dit masker om met de duiker zowel boven als onderwater te kunnen praten. Het zogenaamde "volgelaatmasker met communicatie".

Dit naar aanleiding van een aantal ongelukken en bijna-ongelukken met brandweerduikers in Nederland. Voor zowel de duiker als degene op de wal, die contact heeft met de duiker, een hele verbetering. Je kunt elkaar nu vertellen wat er gaande is, en als er onder water wat fout gaat, kan de duiker meteen vertellen wat er aan de hand is. Veilig duiken heet dat. Tijdens de opleiding wordt er getraind door middel van een auto te water met daarin een slachtoffer, duiker in nood procedure, het aanpikken van een voertuig onder water, seinlijn-oefeningen, wapen zoeken en om het

geheel compleet te maken moet men na de oefeningen 20 minuten alleen op de bodem blijven liggen, daarbij wetende dat je duikfles bijna leeg is.

Dit met als doel om je ademhaling te beheersen. Dus een soort van stress-beheersing onder water voor de duiker.

Dit zijn de belangrijkste dingen die men moet leren om veilig te kunnen duiken als toekomstige brandweerduiker. Na het behaalde examen begint pas het echte duiken.

Oefenen, oefenen en nog eens oefenen.

Dat zorgt voor getrainde maar ook veilige duikers samen in een duikteam en soms ook in een samenwerkingsverband met andere duikteams.

Onderdeel van de oefeningen

Nadat een duiker zijn brandweerdijkbrevet heeft behaald volgt het oefenproces. Dit werd jaren gedaan in de Gooi en Vechtstreek onder begeleiding van duikinstructeurs.

Men ging dan op pad met het duikvoertuig naar alle hoeken en gaten in en rond het Gooi. Plaatsen als Hilversum, Muiden, Bussum, Naarden Vesting, Kortenhoef, 's Graveland, Bunschoten, Loosdrecht, Loenen enz. enz. werden dan bezocht om de oefeningen te doen die nodig waren voor verlenging van het brevet.

Elke brandweerdijkker moet namelijk minimaal

Onderaan de trap van links naar rechts: Marijke van Drie (duikmedisch begeleider) Jan Hendriks (duikmedisch begeleider) Ruud Albers (duikmedisch begeleider) George de Breij (duiker) Leon Pepping (duiker) De drie boven: links Rocha Boucher (duiker) schuin rechts Anton Schrikenberg (duiker en duikploegleider) en geheel boven Ad Verbree (duiker)

10 oefenduiken gedaan hebben met een minimum van 300 duikminuten per jaar om het duikbrevet geldig te houden. Hierbij moet uiteraard de oefenstof in praktijk worden gebracht. Meestal waren de duikers dan een hele avond weg om ongeveer dertig minuten te kunnen duiken! Dat waren wel gezellige avonden met na afloop het welbekende kruidendrankje om weer warm te worden.

Oefeningen in het Amsterdams-Rijnkanaal.

Vaak heeft men dan te maken met scheepvaart die wel doorvaart, maar dan wel gedoseerd en langzaam. Dit omdat Rijks-

waterstaat het scheepvaartverkeer niet stil laat leggen. Alleen bij heel bijzondere gebeurtenissen gebeurt dat wel.

De zuiging van de schepen onder water is enorm. Met voertuig en al wordt je weggezogen door de waterverplaatsing en weer terug gelegd op de bijna oorspronkelijke plek nadat het schip voorbij is. Dit kan wel een meter of vijf zijn. Dat ligt aan de grootte en de diepgang van het schip.

Dit waren erg belangrijke oefeningen omdat er regelmatig waterongevallen waren in die jaren.

Bijzonder was de goede samenwerking met het duikteam uit Loenen.

Het was in de beginperiode een ongeschreven

Wat namen, cijfers en wetenswaardigheden.

De gemeente Abcoude heeft in totaal negen brandweerdijkkers gehad. Dit waren:

Piet Dierx	vanaf 04-06-1982	tot 01-11-1994.
Peter Albers	vanaf 4-06-1982	tot 01-01-1989 en de jaren 1996 en 1997.
Ad Verbree	vanaf 04-06-1982	tot 01-05-2001.
Richard Cahuzak	vanaf 01-07-1989	tot 31-10-1993
George de Breij	vanaf 01-07-1989	tot 15-04-2005.
Anton Schrikenberg	vanaf 05-06-1992	tot 01-04-2008.
Arnold Berkhout	vanaf 08-06-1995	tot 01-10-2000
Leon Pepping	vanaf 29-05-2002	tot 31-12-2006
Rocha Boucher	vanaf 29-05-2002	tot 01-04-2008

regel dat we samen met hen uitrukten bij ongevallen in het Amsterdam-Rijnkanaal. We hadden elkaar dan nodig.

Later zijn de twee duikteams officieel samengevoegd met als naam: Vecht en Venen Oost.

Bijzonder was zeker ook het ijsduiken. Want als het maar even kon werden de duikteams bij elkaar geroepen om een ijsduik te gaan doen.

Dan moest er natuurlijk wel ijs liggen. Er werden dan meestal vier wakken in een driehoek, gezaagd met de kettingzaag dit omdat een duiker vanuit een driehoekswak makkelijker het water uit kan komen. De duiker kan dan van wak naar wak zwemmen. Natuurlijk wel, zoals altijd, aangelijnd. Dat waren spannende, maar ook noodzakelijke oefeningen. Je leert dan ook dat vorst invloed heeft op je apparatuur.

Menigmaal is er uitgerukt in en rondom de gemeente Abcoude voor schaatsers die onder het ijs waren geraakt met bijna altijd fatale afloop. In de loop van de jaren is veel met nieuwe technieken en materialen geoefend. Soms werden ook nieuwe materialen aangeschaft. Deze werden dan aangeschaft om de veiligheid van de duiker en het behandelen van een slachtoffer te verbeteren.

Na het jaar 2005 is er wat het oefenen betreft veel veranderd.

De duikinstructeurs uit de Gooi en Vechtstreek kwamen niet meer naar de duiklocaties, omdat er gereorganiseerd werd binnen het brandweerduiken en er nieuwe richtlijnen kwamen.

De duikinstructeurs gingen de korpsen zonder duikteam instrueren over het samenwerken tussen de brandweerlieden en een aanrijdend duikteam vanuit de regio.

Zowel in de Gooi- en Vechtstreek als binnen de

Brandweer Regio Utrecht werden er ook veranderingen voor het oefenen gemaakt. We mochten toen ons gediplomeerde duikpompkorps alleen overdag in het donker en in steden alleen in aanwezigheid van de brandweer voerd worden.

Op die manier oefening ging geheel anders dan vroeger. Zo zijn de oefenprogramma's beter afgewerkt, met veel aandacht voor de veiligheid, tendende dat het echt nog steeds is. Oefenen houdt je scherp en is weer anders dan vroeger. Het eerste voertuig voor waterongevallen was de GS-30 uit het jaar 1970 van de firma Besseling uit Abcoude met nummer de Abcoude 1001.

Het tweede voertuig was de GS-310FD met bouwjaar 1980. Het duikteam uit Utrecht kreeg een nieuw en groter voertuig. De Mercedes werd van de brandweer in gebruik genomen in Abcoude. Het werd gebouwd te zijn tot duikvoertuig door Henk Beers. De duikers, een duikploeg en een duikassistent. Met nummer de Abcoude 1002. Vanaf het begin dook men met naamde natpakken en met de duikmasker alleen nog gedoken met de duikmasker. De voorschriften van de brandweer voor vervuilde water moesten worden aangepast.

lijk met dit water in aanraking komen.

Het verplicht duiken met volgelaatmasker deed zijn intrede in 2002 en Leon Pepping en Rocha Boucher waren de eerste en enige duikers van het korps Abcoude die vanaf het begin hiermee zijn opgeleid.

George de Brey en Anton Schrikenberg hebben vanaf 2002 ook met het volgelaatmasker gedoken na een opleiding hiervoor.

In 2005 heeft men met het volgelaatmasker met onderwater communicatie gedoken samen met de duikers uit Loenen.

Vanaf 18-10-2005 zijn de duikteams van Abcoude en Loenen samengevoegd. Ze gingen met de naam Duikteam Vecht en Venen Oost de waterongevallen samen bestrijden tot en met 31-03-2008.

In het begin van het duiken bij de brandweer duurde de duikopleiding twee winterseizoenen. De omschakeling van twee seizoenen opleiding naar een één seizoen opleiding vond plaats in het jaar 2001.

De meeste waterongevallen vanaf 1982 waren auto's die in de Angstel reden. Ook langs de Lange Coupure, maar vooral in het water langs de Rijksstraatweg. In 1985 waren er drie meldingen auto te water op dit traject. Nadat de veel besproken drempels in het wegdek aangelegd waren tussen Abcoude en Loenersloot, zijn er bijna geen waterongevallen meer geweest op deze route.

Eén van de duikers, Age Hellingwerf uit Loenen, die de Japanse man gevonden had in het jaar 1979, weet nog te vertellen dat het op die donderdagavond 21.10 uur was toen de Japanse man gevonden werd. Age zag dit onderwater want het horloge van de man liep toen nog.

Het korps Abcoude had ook vier duikmedische begeleiders ter ondersteuning van het duikteam.

Dit waren: Marijke van Drie, Henk Beers, Ruud Albers en Jan Hendrixx.

Deze deden hun intrede in het jaar 1997.

Deze vier personen gingen vaak met de duikers mee om te oefenen.

Ook in de Gooi - en Vechtstreek .

Anton Schrikenberg
aschrikenberg@online.nl

Fort Abcoude weer bewapend

Over de forten van de Stelling van Amsterdam spreekt men in onze tijd wel eens van een weerloos "verdedigingsmiddel". Dat wil zeggen: er is geen verdediging meer in de vorm van manschappen en kanonnen. De manschappen zijn er nog wel maar dat zijn goedwillende amateurs die forten beheren en in de gaten houden.

Ook Abcoude kent zo'n groep mensen. In de wandelgangen de Fortisten genaamd. Een aantal enthousiaste, veelal oudere dorpsgenoten, die zich in samenwerking met Natuurmonumenten bekommeren om het wel en wee van ons Fort. Zij organiseren 's zomers eenmaal per maand een rondleiding waaraan altijd veel mensen deel nemen. Deze zomer hebben de Fortisten weer een nieuw initiatief gerealiseerd. Bij de vernieuwde fortbrug staat een kanon! Het doet aan de weerloosheid weinig af, maar nu gaat een stukje oude geschiedenis deel nemen aan recente geschiedenis.

Een stukje techniek.

Het gaat om een gietijzeren voorlader. Dat wil zeggen dat de kanonskogel vóór in de loop wordt geduwd. Vooraf is er een dan zakje kruit ingebracht. Via het zundgat wordt het kruit aangestoken en, hop, daar gaat de kogel richting vijand.

Het aardige van ons kanon is dat het vredelievend van aard is. Nooit heeft het met zijn dodelijke lading de vijand belaagd.

Ons kanon is nl. gegoten in 1839. De laatste krijgshandelingen waarbij in ons land werd geschoten, is in de napoleontische tijd. Ons kanon werd in juli van dit jaar aangevoerd vanuit het Fort Uitermeer aan de Vecht bij Weesp. Hierbij ging er nog iets mis. Bij aankomst bleek dat het een zwaar kanon van ca 5 ton was i.p.v. het "lichtere" kanon dat maar drie ton zou wegen. Maar dank zij de inspanningen van de Fortisten en Maatwerk kon omruil vlot geregeld worden.